

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, dnia 23.12.2019 r.

PSZ.II.431.45.2019

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach Oddział Obsługi Klienta	
Wysl. dnia	31. 12. 2019
L.dz.	zał. ....
Podpis	

Dyrektor
Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej
ul. Wesola 47/49
25 – 363 Kielce

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w Ośrodku Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach w dniach **11 – 13 grudnia 2019 r.**

Kontrola przeprowadzona była na podstawie:

- art. 186 pkt. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 r., poz. 1111).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. **Pani Katarzyna Arendarska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 1010/2019 z dnia 05.12.2019 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów,
2. **Pani Alicja Saran** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 04), upoważnienie nr 1011/2019 z dnia 05.12.2019 r.
3. **Pani Anna Krupa – Pawłowska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 1012/2019 z dnia 05.12.2019 r.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

- 1. Zgodności zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami oraz zapewnienia koordynatorom szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.**
- 2. Tworzenia warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.**
- 3. Prowadzenia naboru, diagnozowania i kwalifikowania kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji: rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka lub dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego.**
- 4. Organizowania szkoleń i wydawania świadectw ukończenia tych szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.**
- 5. Zapewnienia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.**
- 6. Zapewnienia pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności poprzez: grupy wsparcia, rodziny pomocowe, wolontariuszy i pomoc prawną oraz organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rdd okresowo nie może sprawować opieki.**
- 7. Prowadzenia poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.**
- 8. Dokonywania okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i sporządzanie opinii do właściwego sądu dotyczącej zasadności dalszego pobytu w niej dziecka.**
- 9. Dokonywania oceny rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.**
- 10. Opracowywania opinii, o których mowa w art. 139 a ustawy o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
- 11. Zgłaszania do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.**
- 12. Prowadzenia rejestrów danych, o których mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**

13. **Współpracy ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.**
14. **Opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.**

Okres objęty kontrolą: 01.01.2019 r. do dnia kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Organizacja Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej (ORPZ) został utworzony na podstawie Uchwały Nr XVII/380/2011 Rady Miasta Kielce z dnia 27 października 2011 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach. Natomiast Zarządzeniem Nr 459/2011 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 19.12.2011 r. na podstawie art. 241 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznaczono Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej do pełnienia funkcji organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, a tym samym realizowania zadań wynikających z w/w ustawy.

Ośrodek posiada NIP:6572905679 i Regon: 260571681. Ośrodkiem kieruje dyrektor, którego powołuje Prezydent Miasta Kielce. Od początku działalności Ośrodka funkcję dyrektora pełni pani Beata Rogowska.

Ośrodek jest jednostką organizacyjną Miasta Kielce funkcjonującą w oparciu o Statut i Regulamin Organizacyjny. Uchwałą Nr XLV/980/2017 Rady Miasta Kielce z dnia 27.07.2017 r. wprowadzono statut Ośrodka. Statut poza zapisami dotyczącymi: podstaw prawnych funkcjonowania Ośrodka, nadzoru i organizacji pracy określa również przedmiot działalności m.in.: prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, której zadaniem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do prowadzenia rodzinnej pieczy zastępczej, szkolenie i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą, ocenę

sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej pod kątem zasadności dalszego pobytu w niej dziecka oraz ocenę rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

Strukturę organizacyjną i zasady funkcjonowania Ośrodka określa regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 10/2017 Dyrektora ORPZ w Kielcach z dnia 01.08.2017 r. Dokument został zatwierdzony przez Prezydenta Miasta Kielce Zarządzeniem Nr 352/2017 z dnia 25 sierpnia 2017 r. W regulaminie zapisane zostały cele i zadania Ośrodka, a także wymienione zostały instytucje i jednostki, z którymi Ośrodek współpracuje realizując określone zadania. Regulamin zawiera strukturę organizacyjną, w skład której wchodzi: pion księgowy, wieloosobowe stanowisko ds. administracyjno – kadrowych, pion wsparcia specjalistycznego rodzinnej pieczy zastępczej (pracownicy socjalni, psychologowie i pedagodzy), a także zespół koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Ad. 1 Zgodność zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami oraz zapewnienie koordynatorom szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Zgodnie z art. 78 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – osobą zatrudnioną na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej może być osoba, która:

- posiada wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauki o rodzinie,
- wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej oraz co najmniej roczne doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną lub co najmniej roczne doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka,
- nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona,
- wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

W Ośrodku Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach zatrudnionych jest 13 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej na pełnych etatach. W trakcie kontroli

sprawdzono akta osobowe dwóch koordynatorów, którzy zostali przyjęci do pracy w ORPZ w kontrolowanym okresie tj. od stycznia 2019 r. do dnia kontroli. W/w osoby zatrudnione na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej posiadają wymagane kwalifikacje. Praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej nie jest łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego oraz koordynatorzy nie prowadzą postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat, co jest zgodne z art. 79 w/w ustawy. Z analizy *Karty opisu stanowiska pracy* (zał. nr 2) wynika, że koordynatorzy realizują zadania określone w art. 77 ust. 3 w/w ustawy.

Koordynatorzy systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w licznych szkoleniach/warsztatach/ konferencjach, o których mowa w załączniku nr 1.

W kontrolowanym okresie koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w ramach poradnictwa zawodowego korzystali z dwóch form wsparcia: zebrań pracowników organizatora (każdy pierwszy wtorek miesiąca), gdzie poruszane są trudności w pracy, próby ich wspólnego rozwiązania oraz spotkań nieformalnych, w formie indywidualnych rozmów z kierownikiem zespołu koordynatorów, psychologiem i dyrektorem.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że liczba rodzin objętych opieką jednego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest zgodna z art. 77 ust. 4 w/w ustawy i wynosi od 12 do 15 rodzin. Wyjątek stanowi tylko jeden z koordynatorów, który w związku z tym, że obejmuje wsparciem wyłącznie pełnoletnich wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej współpracuje z 19 rodzinami spokrewnionymi i 8 rodzinami niezawodowymi. W rodzinach tych nie są prowadzone zespoły oceniające sytuację dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Zadanie dotyczące kwalifikacji kadry organizatora rodzinnej pieczy zastępczej realizowane jest prawidłowo.

Ad. 2 Tworzenia warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

Jednym z podstawowych zadań Ośrodka jest pozyskiwanie, a następnie szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych. Ośrodek promuje ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez: rozprowadzanie plakatów i ulotek za pośrednictwem bezpłatnych linii autobusowych z okazji „Dnia Rodzicielstwa Zastępczego”, udział w kampaniach Wojewody Świętokrzyskiego zachęcających rodziny zastępcze do udziału w organizowanych wydarzeniach, audycje radiowe i wywiady prasowe, organizację spotkań integrujących

środowisko rodzin zastępczych m.in. „Dzień Dziecka” przy zaangażowaniu studentów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, a także poprzez udzielanie szczegółowych informacji osobom zainteresowanym nt. rodzicielstwa zastępczego i wymogów wynikających z aktualnie obowiązujących przepisów. Podstawowe informacje nt. rodzinnej pieczy zastępczej oraz możliwych form wsparcia i pomocy zamieszczone są także na stronie internetowej Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Zadanie realizowane prawidłowo. Ośrodek promuje ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez szereg działań związanych z poszukiwaniem i odpowiednim przygotowaniem osób zainteresowanych pełnieniem funkcji rodziny zastępczej, rodziny pomocowej lub prowadzeniem rodzinnych domów dziecka.

Ad. 3 Prowadzenia naboru, diagnozowania i kwalifikowania kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji: rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka lub dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego.

Zgodnie z informacjami zawartymi w załączniku do kontroli nr 1 cz. IV, nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka lub dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego poprzedzony jest działaniami Ośrodka, promującymi rodzicielstwo zastępcze.

Kandydaci na rodziny zastępcze muszą spełniać wymagania określone w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach posiada opracowane i wprowadzone Zarządzeniem Wewnętrznym Nr 13/2015 Dyrektora Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach z dnia 30 grudnia 2015 r. *procedury kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej (dotyczy osób obcych dla dziecka) oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego* (zał. nr 3). Powyższe zarządzenie zmieniono Zarządzeniem Nr 17/2017 Dyrektora Ośrodka w Kielcach z dnia 29.12.2017 r.

Zgodnie z w/w procedurami kwalifikacja kandydatów do pełnienia zastępczego środowiska rodzinnego dzieli się na dwa etapy, z których każdy kończy się posiedzeniem *Zespołu Kwalifikacyjnego* Ośrodka. W skład zespołu wchodzi dyrektor, psycholog, pedagog oraz trenerzy PRIDE.

I Etap – kwalifikacja na szkolenie PRIDE odbywa się poprzez:

1. Rozmowę wstępną, którą przeprowadza pracownik Ośrodka, posiadający uprawnienia trenera PRIDE. W trakcie rozmowy kandydatom udzielane są niezbędne informacje dotyczące procedury kwalifikacyjnej i in. oraz przyjmowany jest druk zgłoszenia rodziny stanowiący załącznik do w/w procedury.

2. Osoba deklarująca chęć zostania rodziną zastępczą lub prowadzącym RDD składa w ORPZ komplet dokumentów:

- Podanie do ORPZ z uzasadnieniem.
- Życiorys podpisany własnoręcznie (poszerzony z uwzględnieniem więzi rodzinnych, relacji z rodzeństwem, tradycji rodzinnych, organizacji czasu wolnego).
- Zaświadczenie o stanie zdrowia z określeniem „nie ma przeciwwskazań do sprawowania opieki nad dzieckiem”.
- Oświadczenia zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 2, 3, 4 oraz oświadczenia, że żadne z małżonków nie było leczone psychiatrycznie i odwykowo, oświadczenie, że żadne z małżonków nie jest uzależnione od alkoholu, środków psychotropowych, narkotyków oraz zgoda na przetwarzanie danych osobowych (zał. nr 4).
- Odpis zupełny aktu małżeństwa lub sentencja rozwodowa.
- Zaświadczenie o wysokości zarobków (oryginał).
- Opinie z zakładów pracy (oryginał).
- Zaświadczenie z Sądu dot. karalności.

W dokumentacji 7 spośród 9 kandydatów na rodziny zastępcze, zakwalifikowanych w 2019 r. do szkolenia PRIDE, znajdują się w/w dokumenty. W aktach pozostałych dwóch rodzin zastępczych niezawodowych brak zaświadczeń potwierdzających spełnienie wymagań zwartych w art. 42 ust. 3 ustawy. Jak wynika z informacji uzyskanych w trakcie kontroli, są to dwie rodziny niezawodowe ustanowione przez sąd, nieposiadające stałego źródła dochodu. W związku z tym dyrektor Ośrodka złożyła stosowne wyjaśnienie (zał. nr 5).

3. Po złożeniu w/w dokumentów trenerzy PRIDE udają się z wizytą do domu kandydatów w celu bliższego ich poznania oraz ustalenia warunków mieszkaniowo-bytowych. Z wizyty sporządzany jest wywiad/opinia środowiskowa (dokument znajdował się w aktach wszystkich kandydatów – zał. nr 6).

4. Następnie z kandydatami spotyka się psycholog, który następnie sporządza opinie o predyspozycjach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W/w opinie sporządzane są na podstawie wywiadu psychologicznego, obserwacji, kwestionariusza do oceny kandydatów na rodziców adopcyjnych, opiekunów, opiekunów prawnych i mediatorów CUIDA normalizacja

A. Jaworskiej, Skali Postaw Rodzicielskich M. Plopy oraz informacji pozyskanych z wywiadu środowiskowego ORPZ (zał. nr 7).

5. *Zespół ds. kwalifikowania kandydatów* dokonuje analizy zebranej dokumentacji, na podstawie, której kieruje lub nie kandydatów na szkolenie. Z posiedzenia Zespołu sporządzany jest protokół.

II Etap - kwalifikacja na rodziny zastępcze zawodowe, niezawodowe lub na prowadzącego RDD.

Warunkiem kwalifikacji na w/w rodziny jest ukończenie szkolenia PRIDE, potwierdzone wydaniem świadectwa ukończenia szkolenia (zał. nr 8). Kwalifikacji dokonuje *Zespół* biorąc pod uwagę całość dokumentacji dotyczącej kandydata. Z posiedzenia zespołu sporządzony zostaje protokół. Na pisemny wniosek kandydatów Ośrodek wydaje zaświadczenie kwalifikacyjne (zał. nr 9). Od decyzji zespołu nie przysługuje odwołanie.

W 2019 r. ORPZ zakwalifikował na szkolenie PRIDE 9 osób. Jedna z osób zakwalifikowanych nie zgłosiła się na szkolenie. Szkolenie ukończyło 8 osób, spośród których dwie osoby (małżeństwo) nie uzyskało kwalifikacji na rodzinę zastępczą.

Ponadto w okresie kontrolnym 2 osoby (małżeństwo) odbyło szkolenie uzupełniające - „Moduł do prowadzenia pogotowia rodzinnego”.

Dla kandydata/kandydatów sporządzona zostaje *Karta Rodziny*, która zawiera podstawowe informacje dotyczące kwalifikacji m.in.: datę zgłoszenia się kandydatów oraz datę i decyzję dotyczącą wstępnej i ostatecznej kwalifikacji (zał. nr 10).

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt. 13 do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności „przeprowadzenie badań pedagogicznych(...) kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia RDD”.

Jak wynika z informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. IV oraz informacji pisemnej sporządzonej przez trenera PRIDE (zał. nr 11), badania pedagogiczne i psychologiczne kandydatów prowadzone są przez psychologów w Ośrodku pod kątem predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i opisane w opinii psychologicznej, która uwzględnia elementy badania pedagogicznego. Ponadto opinia (wywiad) środowiskowy przeprowadzany jest przez pracowników posiadających wykształcenie pedagogiczne w miejscu zamieszkania rodziny. Dodatkowo wszystkie rodziny uczestniczące w szkoleniu PRIDE odbywają kilkugodzinne szkolenie genogramowe, dot. m.in. poszerzenia struktury rodziny kandydatów, relacji rodzinnych, uzależnień itp.

Na dzień kontroli Ośrodek przekazał do sądu 21 pism dotyczących kandydatów na rodziny zastępcze, w tym 13 nt. kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione i 4 dot. kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe (zał. nr 1 cz. V).

Analiza Procedur kwalifikacyjnych prowadzonych przez Ośrodek oraz dokumentacji kandydatów przedstawionej w powyższym zakresie wskazuje, że są one prowadzone zgodnie z art. 42, 43 oraz 44 ust. 1 ustawy. Ośrodek dokonuje analizy sytuacji rodzinnej, osobistej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka w oparciu o zebraną dokumentację, badania psychologiczno-pedagogiczne oraz wywiad prowadzony w miejscu zamieszkania kandydatów.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Ad. 4 Organizowania szkoleń i wydawania świadectw ukończenia tych szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek prowadzi szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Jak wynika z informacji uzyskanych w trakcie kontroli oraz zawartych w załączniku nr 1 cz. V, 5 pracowników Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach posiada uprawnienia trenerów PRIDE, w tym dyrektor. W okresie od 17 grudnia 2018 r. do 18 marca 2019 r. Ośrodek przeprowadził szkolenie dla 16 kandydatów na rodziny zastępcze, w tym 6 kwalifikowanych przez PCPR w Kielcach.

Szkolenie kandydatów odbywa się na podstawie Programu PRIDE – Rodzinna piecza zastępcza Towarzystwa Nasz Dom w Warszawie zatwierdzonego Decyzją DSR.I.8307.10.2018.AKU Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej (zał. nr 12) na okres 5 lat, co jest zgodnie z art. 44 ust. 2 ustawy.

Szkolenie rodzin zastępczych spokrewnionych odbywa się na podstawie własnego programu Ośrodka wprowadzonego Zarządzeniem Wewnętrznym Nr 6b/2012 Dyrektora Ośrodka Rodzinnej Pieczy Zastępczej z dnia 05.01.2012 r. (zał. nr 13).

W 2019 r. zakwalifikowano na szkolenie dla rodzin spokrewnionych 16 osób, z czego 11 ukończyło szkolenie (zał. nr 1 cz. V) i Decyzją *Zespołu Kwalifikacyjnego* otrzymali świadectwa ukończenia szkolenia (zał. nr 14).

Podsumowując stwierdza się, że zadanie dotyczące organizowania szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego ORPZ realizuje prawidłowo, zgodnie z art. 44. ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ad. 5 Zapewnienia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

W celu zachowania i wzmocnienia kompetencji rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka w 2019 r. Ośrodek zorganizował dwa szkolenia o następującej tematyce:

- *Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej – kompetentny rzecznik dziecka i rodziny zastępczej*, szkolenie odbyło się w dniu 29.05.2019 r., wzięło w nim udział 12 osób;
- *Omówienie procedur wprowadzonych przez Dyrektora ORPZ dotyczących zaniechań wobec dziecka oraz braku współpracy z koordynatorem* (zał. nr 15), szkolenie odbyło się w dniu 1.10.2019 r., uczestniczyło w nim 13 osób.

W 2018 r. Ośrodek realizował także dla rodzin zastępczych cykl spotkań mających na celu doskonalenie umiejętności nawiązywania autentycznej relacji z dziećmi w ramach programu *Szkoła dla Rodziców i Wychowawców*. Zajęcia prowadzone były przez dwóch koordinatorów rodzinnej pieczy zastępczej posiadających odpowiednie uprawnienia. Na dzień kontroli trwał nabór uczestników do nowej grupy.

W ramach przeciwdziałania zjawisku wypalenia zawodowego rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinne domy dziecka otrzymują wsparcie poprzez ścisłą współpracę z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorzy zatrudnieni w Ośrodku w myśl art. 77 ust. 3 ustawy realizują swoje zadania poprzez: kontakty osobiste i telefoniczne zarówno z rodzinami zastępczymi, jak i dziećmi w nich umieszczonymi; kontakty z pedagogami i nauczycielami z placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci przebywające w pieczy zastępczej; kontakty z kuratorami, pracownikami sądu, pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodzin; kierowanie do specjalistów zatrudnionych w ORPZ lub innych instytucji pomocowych; zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego; pomoc rodzinom w nawiązywaniu wzajemnego kontaktu poprzez zachęcanie do udziału w spotkaniach integracyjnych i okolicznościowych; udzielanie pomocy usamodzielnianym wychowankom.

Kontakty telefoniczne z rodzinami, spotkania w siedzibie ORPZ oraz wizyty koordynatorów w środowisku odbywają się w zależności od potrzeb rodziny i dotyczą m.in.: spraw bieżących rodziny, sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci przebywających w pieczy, spotkań dzieci z rodzicami biologicznymi, współpracy z asystentem rodziny, sytuacji szkolnej i zdrowotnej, trudności wychowawczych, pomocy w wypełnianiu wniosków i uzupełnianiu dokumentacji, udziału w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, spraw sądowych i in. Koordynatorzy dokumentują swoją pracę w formie: *Sprawozdań z pracy z rodziną* (zał. nr 16), notatek służbowych (zał. nr 17), protokołów ze spotkań mających miejsce na terenie Ośrodka (zał. nr 18). Dokumentacja prowadzona przez koordynatorów znajduje się w aktach rodzin zastępczych, jest prowadzona systematycznie, w sposób rzetelny i przejrzysty.

Jednym z zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy jest przygotowanie we współpracy z rodziną zastępczą planu pomocy dziecku. Każde dziecko, którego dokumentację sprawdzono, miało opracowany *Plan pomocy dziecku* (zał. nr 19). Plany składają się z pięciu części tj.:

- 1) ogólne informacje o dziecku i jego środowisku rodzinnym,
- 2) rozwój psychomotoryczny dziecka – wypełnia psycholog (zał. nr 20),
- 3) stosowane metody pracy z dzieckiem przez opiekunów,
- 4) omówienie planu pracy z rodziną celem skoordynowania go z planem pomocy dziecku – część ta wypełniana jest w przypadku gdy rodzina naturalna dziecka objęta jest wsparciem asystenta rodziny (zał. nr 21),
- 5) cele długoterminowe, natomiast cele krótkoterminowe i działania formułowane są odrębnie.

Plany zawierają datę sporządzenia, podpis koordynatora, rodziny zastępczej oraz asystenta rodziny w przypadku gdy współpracuje z rodziną biologiczną dziecka. Ocena realizacji planu pomocy dziecku dokonywana jest co pół roku podczas zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, po którym modyfikowane są cele krótkoterminowe wraz z określeniem konkretnych działań, realizatorów oraz terminu (zał. nr 22). W przypadku znaczących zmian dokonywanych w planie pomocy dziecku w dokumentacji znajduje się stosowna adnotacja określająca z jakich powodów i co uległo zmianie (zał. nr 23). Cele pracy oraz zadania są trafnie określone i odnoszą się do sytuacji danego dziecka.

Dodatkowo osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych oraz prowadzący rodzinne domy dziecka mogą zgłaszać swoje trudności pracownikom Ośrodka, wówczas zwoływane są tzw. zespoły interwencyjne, w których uczestniczą wszystkie osoby mające wiedzę na temat

funkcjonowania dziecka lub rodziny zastępczej. Celem zespołu jest zapewnienie odpowiedniej pomocy w celu przezwyciężenia napotykaných trudności, które mogą znacząco wpływać na zjawisko wypalenia zawodowego. Ze spotkań zespołów sporządzane są protokoły zawierające opis sytuacji i zgłaszanych trudności, wnioski wraz z określeniem możliwych form pomocy oraz podpisy uczestników spotkania (zał. nr 24).

Zadanie realizowane prawidłowo. Ośrodek zapewnia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkolenia oraz dodatkowe formy wsparcia mające na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Ad. 6 Zapewnienia pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności poprzez: grupy wsparcia, rodziny pomocowe, wolontariuszy i pomoc prawną oraz organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rdd okresowo nie może sprawować opieki.

ORPZ w Kielcach zapewnia pomoc oraz wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w następujących formach:

1. Grupa wsparcia dla rodzin zastępczych – spotkania grupy odbywają się raz w miesiącu, rodziny zapraszane są do udziału w grupie drogą telefoniczną lub bezpośrednio podczas kontaktów z koordynatorami. Informacja, o tym czym jest grupa wsparcia oraz jakie korzyści płyną z uczestnictwa w grupie zamieszczona jest także na stronie internetowej Ośrodka. Grupa wsparcia prowadzona jest przez psychologów przy współudziale koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Uczestnicy spotkań mają możliwość zasięgnięcia rady jak rozwiązać napotykanę trudności, dzielą się swoimi doświadczeniami, udzielają sobie wzajemnego wsparcia. Zgodnie z harmonogramem w 2019 r. odbyło się 6 spotkań grupy, w których łącznie uczestniczyło 32 osoby (zał. nr 25). Podczas spotkań prowadzone były rozmowy na temat m.in. granic w wychowywaniu dzieci, technik relaksacyjnych, radzenia sobie z trudnymi zachowaniami dzieci, wspólne oglądanie filmu *Removed*, korzyści płynących z udziału w *Szkole dla Rodziców i Wychowawców*. W ramach grupy wsparcia koordynatorzy wraz z rodzinami zorganizowali ognisko integracyjne dla rodzin zastępczych i dzieci oraz zabawę mikołajkową, w której uczestniczyło 82 dzieci.

2. Rodziny pomocowe – w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka (np. w związku z wypoczynkiem, o którym mowa w art. 69 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, udziałem w szkoleniach, pobytem w szpitalu bądź innymi nieprzewidzianymi

trudnościami lub zdarzeniami losowymi) piecza zastępcza nad dzieckiem może zostać powierzona rodzinie pomocowej. W ORPZ funkcjonują 3 rodziny pomocowe, które ukończyły szkolenie PRIDE Rodzinna Piecza Zastępcza/Adopcja, a nie funkcjonują jako rodziny zastępcze, z czego 2 powstały w 2019 r. Pozostałe rodziny zastępcze zawodowe stanowią rodziny pomocowe dla innych rodzin w przypadkach czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi. Szczegółową informację o rodzinach zastępczych, które w 2019 r. pełniły funkcję rodzin pomocowych zawiera załącznik nr 1 cz. VII. ORPZ przyjmuje od rodzin zastępczych wnioski o zabezpieczenie dzieci w rodzinie pomocowej (zał. nr 26). W odpowiedzi rodziny informowane są o wyrażeniu zgody na niesprawowanie opieki w określonym terminie oraz o tym, kto będzie pełnił funkcję rodziny pomocowej, gdy rodzina składająca wniosek nie wskazała kandydatów na rodzinę pomocową (zał. nr 27). Następnie Ośrodek informuje Dział Opieki i Wychowania w MOPR Kielce o złożonym wniosku, który koordynuje dopełnienie formalności związanych z zawieraniem umów z rodzinami pomocowymi oraz przysługującymi świadczeniami zgodnie z art. 75 i 85 ust 6-8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zał. nr 28).

3. Pomoc prawna – rodziny zastępcze mają możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej świadczonej w MOPR w Kielcach oraz Caritas Diecezji Kieleckiej. O możliwości skorzystania z takiej formy pomocy rodziny są informowane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którzy pomagają w umawianiu spotkań oraz zachęcają rodziny do skorzystania z w/w formy pomocy.

4. Pomoc wolontariuszy - w 2012 r. w Ośrodku powołano koordynatora wolontariatu, do którego zadań należy m.in. opieka nad wolontariuszami oraz współpraca z instytucjami partnerskimi. Ośrodek zawarł porozumienia o współpracy partnerskiej z MOPR Kielce oraz Stowarzyszeniem Centrum Wolontariatu w Kielcach, których głównym celem jest wzajemnie wsparcie, pozyskiwanie wolontariuszy, szkolenia i wzmacnianie kompetencji osób zajmujących się wolontariatem. W 2019 r. ORPZ pozyskał 9 wolontariuszy, którzy współpracowali z rodzinami zastępczymi, z czego 7 wolontariuszy pomagało dzieciom w rodzinach zastępczych w obszarze edukacyjnym, natomiast 2 wolontariuszy w organizacji czasu wolnego dzieci przebywających w pogotowiach rodzinnych. Z osobami chętnymi do pomocy jako wolontariusze zawierane są stosowne porozumienia o współpracy w ramach wolontariatu. W dokumentacji wolontariuszy znajdowały się także zaświadczenia oraz opinie potwierdzające pracę wolontarystyczną w rodzinach zastępczych.

Zadanie realizowane prawidłowo. Ośrodek zapewnia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą różnorodne formy wsparcia i pomocy, tj.: grupy wsparcia, rodziny pomocowe, pomoc prawną oraz pomoc wolontariuszy.

Ad. 7 Prowadzenia poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

ORPZ zapewnia rodzinom zastępczym oraz dzieciom w nich przebywającym możliwość skorzystania z poradnictwa specjalistycznego w tym:

1. Poradnictwo psychologiczne – w ORPZ zatrudnionych jest 3 psychologów posiadających odpowiednie kwalifikację, którzy współpracują zarówno z rodzinami zastępczymi, jak i dziećmi. Poradnictwo psychologiczne prowadzone jest w różnych formach m.in: poprzez rozmowy indywidualne, konsultacje z dzieckiem, opiekunem, koordynatorem, kontakty z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny, opracowywanie diagnoz dzieci, ocenę predyspozycji rodzin zastępczych, udział w zespołach, interwencje, spotkania w domu lub na terenie Ośrodka, obserwacja kontaktów dziecka z rodzicami biologicznymi i in. Każdy z psychologów dokumentuje swoją pracę w/w zakresie w *Rejestrach konsultacji z psychologiem* (zał. nr 29, nr 30 i nr 31). Prowadzone są także dodatkowe rejestry tj.: *Rejestr zgłoszeń dzieci do diagnozy* (zał. nr 32), *Diagnozy psychologiczne* (zał. nr 33), *Rejestr dzieci objętych opieką psychologa* (zał. nr 34). Ponadto w aktach rodzin zastępczych oraz dzieci znajdowały się dokumenty potwierdzające objęcie ich wsparciem psychologicznym. Psycholodzy zatrudnieni w Ośrodku w zakresie diagnozowania, opiniowania i konsultowania pracują w oparciu o wystandaryzowane narzędzia badawcze rekomendowane przez Polskiego Towarzystwo Psychologiczne. Dodatkowym wsparciem psychologicznym objęto 4 rodziny zastępcze w ramach projektu *Rodzina zastępcza naszym domem* realizowanym przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju „Szansa” w Kielcach, z którym Ośrodek współpracował w okresie od kwietnia do października 2019 r. (zał. nr 35).

2. Poradnictwo pedagogiczne - w ORPZ zatrudnionych jest 2 pedagogów, którzy zapewniają rodzinom zastępczym i dzieciom pomoc oraz wsparcie szczególnie w zakresie rozwiązywania trudności wychowawczych, szkolnych, konfliktów rodzinnych i rówieśniczych, wzajemnych relacji itp. O możliwości uzyskania wsparcia rodziny informowane są przez koordynatorów lub osobiście przez pedagogów. Spotkania z pedagogiem odbywają się zarówno na terenie Ośrodka, jak i w domu rodziny zastępczej, w zależności od potrzeb. W 2019 r. pedagodzy udzielili łącznie 16 porad, w tym 12 dla osób dorosłych i 4 dla dzieci. Każdy z pedagogów

dokumentuje swoją pracę w/w zakresie w formie *Rejestru porad pedagogicznych* (zał. nr 36 i nr 37).

3. Pomoc psychoterapeuty – spotkania ze specjalistą odbywają się na terenie Ośrodka w formie terapii indywidualnej, rodzinnej, małżeńskiej lub konsultacji. Z pomocy terapeutycznej mogą korzystać zarówno dorośli, jak i dzieci. *Rejestr terapii dorosłych i dzieci w 2019 r.* został zawarty w załączniku nr 1 cz. VIII. Dodatkowo terapeuta opracowuje genogramy kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej na zlecenie osób prowadzących w Ośrodku szkolenie PRIDE.

4. Doradztwo zawodowe – jeden z zatrudnionych w Ośrodku koordynatorów posiada uprawnienia doradcy zawodowego. W związku z powyższym w 2019 r. przeprowadzono testy zainteresowań dla grupy 12 osób w wieku szkolnym (zał. nr 38). Młodzież objęta doradztwem zawodowym przebywała w rodzinach zastępczych. Dla każdego z badanych opracowany został opis predyspozycji i zainteresowań zawodowych. Ponadto w ramach współpracy Ośrodka z MOPR – Klub Integracji Społecznej w Kielcach, dzieci z rodzin zastępczych uczestniczyły w spotkaniach z 3 doradcami zawodowymi z KIS w celu wybrania właściwej ścieżki edukacyjnej i zawodu. Zgodnie z przygotowaną informacją (zał. nr 39) z możliwości poradnictwa zawodowego w kontrolowanym okresie skorzystało łącznie 51 dzieci.

5. Terapia EEG-biofeedback – w treningach EEG-biofeedback prowadzonych w Ośrodku przez koordynatora posiadającego odpowiednie kwalifikacje uczestniczyły dzieci z rodzin zastępczych w wieku szkolnym. W kontrolowanym okresie przeprowadzono łącznie 40 sesji zajęć biofeedback (zał. nr 40).

6. Terapia integracji sensorycznej - skierowana jest do dzieci, których zachowania wskazują na problemy z integracją sensoryczną. Tą formą pomocy w Ośrodku objęto 3 dzieci z rodzin zastępczych. W kontrolowanym okresie odbyło się łącznie 11 zajęć integracji sensorycznej. Zajęcia prowadzone są przez psychologa zatrudnionego w Ośrodku i dokumentowane w formie list uczestników zajęć SI w danym miesiącu (zał. nr 41).

Zadanie realizowane prawidłowo. Rodziny zastępcze oraz dzieci w nich przebywające mają możliwość korzystania na terenie Ośrodka z różnych form poradnictwa specjalistycznego, które zapewnia wykwalifikowana kadra.

Ad. 8 Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i sporządzanie opinii do właściwego sądu dotyczącej zasadności dalszego pobytu w niej dziecka.

Zgodnie z art. 131 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

Jak wynika z przedstawionej dokumentacji oraz z informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. IX w kontrolowanym okresie ORPZ w Kielcach terminowo dokonywał okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej podczas stałych zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Ocena sytuacji dzieci uwzględnia wszystkie informacje, o których mowa w art. 129 ustawy (zał. nr 42). W okresie od 01.01.2019 r. do 11.12.2019 r. odbyło się 287 zespołów ds. oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

W zależności od aktualnej sytuacji dziecka w ocenie uczestniczą: dyrektor ORPZ, pracownik socjalny ORPZ, psycholog, rodzice zastępczy, koordynator ORPZ, rodzice biologiczni oraz przedstawiciele różnych instytucji, którzy posiadają wiedzę i informacje nt. omawianego dziecka, np.: kierownik placówki wsparcia dziennego, dzielnicowy KP, pedagog ŚOA, pracownik socjalny z MOPR, kuratorzy sądowi, pedagog/nauczyciel/wychowawca ze szkoły.

Osoby uczestniczące w ocenach informowane są pisemnie o terminie i godzinie posiedzenia zespołu, które odbywają się w siedzibie Ośrodka. Ponadto Ośrodek pisemnie zwraca się do szkół i przedszkoli, do których uczęszczają dzieci umieszczone w pieczy zastępczej o udzielenie informacji na temat wyników i przebiegu nauki oraz współpracy rodziny zastępczej z placówką.

Po zespole sporządzany jest protokół, w którym oprócz aktualnej sytuacji dziecka i rodziny, odnotowana jest ocena zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej oraz wnioski do dalszej pracy. Do protokołu dołączona jest lista uczestników zespołu.

Zgodnie z art. 131 ust. 2 w/w ustawy po dokonaniu oceny sytuacji dziecka ORPZ formułuje na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej i przekazuje ją do właściwego sądu (zał. nr 43). W 2019 r. ORPZ przekazał do sądu 267 opinii dotyczących sytuacji 343 dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że zadanie realizowane jest prawidłowo.

Ad. 9 Dokonywanie oceny rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodzin zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy w myśl art. 132-134 ustawy. Pierwsza ocena powinna zostać przeprowadzona nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Kolejna ocena dokonywana jest po upływie roku od dokonania pierwszej oceny. Następne oceny powinny być sporządzone nie rzadziej niż co 3 lata.

Rodziny zastępcze są pisemnie zapraszane na spotkania mające na celu ocenę ich predyspozycji oraz jakości wykonywanej pracy (zał. nr 44).

W skład zespołu oceniającego wchodzi: dyrektor ORPZ, kierownik zespołu koordynatorów, pedagogzy, psychologzy, koordynator. W/w skład może ulec zmianie w zależności od sytuacji rodziny zastępczej. Każde spotkanie dotyczące oceny rodziny jest odnotowywane w *Zeszytach spotkań dot. ocen rodzin zastępczych lub prowadzącego rdd*. Informacje ze spotkania zawierają: skład zespołu, który uczestniczył w ocenie, wykaz omawianych rodzin, w tym: imiona i nazwisko rodziców zastępczych, adres zamieszkania, typ rodziny, liczbę punktów z ankiety oraz ocenę końcową (zał. nr 45).

W 2019 r. sporządzono łącznie 39 ocen rodzin zastępczych lub prowadzących rodzinny dom dziecka funkcjonujących na terenie miasta Kielce, w tym: 1 ocenę rodzinnego domu dziecka, 3 oceny rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, 2 – rodzin zastępczych specjalistycznych, 11 – rodzin zastępczych niezawodowych i 22 – rodzin zastępczych spokrewnionych. Wydano 32 oceny pozytywne oraz 7 ocen ze wskazaniem do dalszej pracy.

Oceny dokonywane są na druku opracowanym przez Organizatora, wprowadzonym Zarządzeniem Dyrektora ORPZ z dnia 17.04.2018 r. oraz zmienionym Zarządzeniem Nr 4/2019 z dnia 31.05.2019 r. Zgodnie z w/w zarządzeniami ocena składa się z trzech części:

cz. I – ankieta samooceny rodziny zastępczej/ prowadzącego rodzinny dom dziecka we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej (zał. nr 46);

cz. II – karta oceny rodziny zastępczej/prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości sprawowania pieczy zastępczej (zał. nr 47)

cz. III – końcowa ocena rodziny zastępczej/prowadzącego rodzinny dom dziecka (zał. nr 48), w której dokonywane jest podsumowanie wszystkich w/w części, a także określone są wskazania do dalszej pracy z rodziną w przypadku końcowej oceny negatywnej lub

pozytywnej ze wskazaniami. Rodziny zastępcze wyrażają akceptację oceny lub jej brak poprzez złożenie podpisu na ocenie.

Ocena zawiera pouczenia o możliwości złożenia do niej zastrzeżeń przez osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej/ prowadzącego rodzinny dom dziecka w ciągu 14 dni od jej otrzymania zgodnie z art. 134 ust. 2 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W trakcie kontroli poddano sprawdzeniu akta tych osób, które pełnią funkcję rodziny zastępczej zawodowej oraz niezawodowej i są zobowiązane zgodnie z art. 46 ust. 3 w/w ustawy do przedstawiania co dwa lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wystawionej przez psychologa. Po przeanalizowaniu dokumentacji w/w rodzin stwierdzono, że w aktach rodzin znajdowały się stosowne zaświadczenia lekarskie oraz opinie psychologiczne (zał. nr 49).

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli oraz analizy dokumentacji rodzin wynika, że oceny rodzin zastępczych sporządzane są zgodnie z przepisami prawa - zadanie realizowane prawidłowo.

Ad. 10 Opracowywanie opinii, o których mowa w art. 139 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 139 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach w 2019 r. sporządziła 8 opinii o zasadności przysposobienia dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, w tym: 4 dzieci z rodziny zastępczej zawodowej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz 4 osobowego rodzeństwa z rodzinnego domu dziecka, w przypadku którego sporządzono opinię dotyczącą rozdzielenia dzieci do dwóch rodzin adopcyjnych. Pełna dokumentacja dotycząca dzieci zgłoszonych do adopcji została przekazana do Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego.

W aktach dzieci, które sprawdzono w trakcie kontroli znajdowały się również pozostałe opinie, o których mowa w/w przepisach, m.in.:

- opinie o kontaktach dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko,
- opinie o zasadności rozdzielenia rodzeństwa,
- opinie o zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Ad. 11 Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W kontrolowanym okresie do Ośrodka Adopcyjnego przekazano informację o 8 dzieciach przebywających w pieczy zastępczej z uregulowaną sytuacją prawną. Szczegółowe informacje zawiera tabela zamieszczona w załączniku nr 1 cz. XII.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ORPZ w Kielcach współpracuje ze Świętokrzyskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Kielcach. Na wniosek Ośrodka Adopcyjnego ORPZ w ciągu 7 dni przygotowuje i przekazuje dokumentację dziecka potrzebną w celu poszukiwania rodziny przysposabiającej (zał. nr 50).

Zgodnie z art. 4 pkt 8 oraz art. 4 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dziecko ma prawo do wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą i wypowiedzenia się na ich temat, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że rozmowy z podopiecznymi przeprowadzają psycholodzy, którzy sporządzają stosowne opinie.

Zadanie realizowane prawidłowo zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ad. 12 Prowadzenia rejestrów danych, o których mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach współpracuje z 176 rodzinami zastępczymi, w których przebywa 244 dzieci, z tego: 122 to rodziny spokrewnione (152 dzieci); 44 rodziny niezawodowe (53 dzieci); 3 rodziny zawodowe specjalistyczne (6 dzieci); 3 pogotowia rodzinne (11 dzieci); 1 rodzina zawodowa (2 dzieci); 3 rodzinne domy dziecka (20 dzieci).

W okresie kontrolnym tj. w 2019 r. Miasto Kielce wypowiedziało 1 umowę na prowadzenie rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego oraz podpisało 1 umowę na prowadzenie rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na okres od 07.08.2019 r. do 31.12.2023 r.

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. starosta prowadzi rejestr danych:

- osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach, prowadzi w/w rejestry zgodnie z Upoważnieniem Or.II.0052.155.2014 z dnia 11.12.2014 r. (zał. nr 51).

Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach prowadzi rejestry:

- Rejestr zaświadczeń kwalifikacyjnych osób spełniających wymogi do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej 2019 r.;
- Rejestr świadectw ukończenia szkolenia Program PRIDE 2019 r.;
- Rejestr świadectw ukończenia szkolenia własnym programem ORPZ 2019 r.;
- Rejestr osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (zgłoszone przez sąd);
- Rejestr osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (bezpośrednio zgłaszających się do ORPZ);
- Rejestry rodzin zastępczych zawodowych przekazanych pod pieczę ORPZ (w tym przekazane przez MOPR i utworzone po 01.01.2012 r.);
- Rejestry rodzin zastępczych przekazanych pod pieczę ORPZ niezawodowych i spokrewnionych;
- Rejestr wywiadów środowiskowych sporządzonych u kandydatów;
- Rejestr opinii psychologicznych kandydatów na rodziny zastępcze.

Zadanie w zakresie prowadzenia rejestrów danych, o których mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowane jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach, natomiast Ośrodek Rodzinnej Pieczy zastępczej prowadzi odrębne rejestry związane z rodzinną pieczą zastępczą.

Ad. 13 Współpracy ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.

Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej współpracuje z licznymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. W szczególności z Zespołem Profilaktyki Rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach celem pozyskania informacji na temat rodzin biologicznych i dzieci, które zostały umieszczone w trybie interwencyjnym w zawodowych rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego. Ponadto z sądami w zakresie informowania

o całokształcie sytuacji dziecka umieszczanego w rodzinie zastępczej oraz kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, pracownikami świetlic środowiskowych w celu pozyskiwania informacji w dążeniu do poprawy funkcjonowania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Ośrodek współdziała z licznymi organizacjami mającymi na celu pomoc i wsparcie dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej, a także samych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Kielce. Szczegółowy wykaz w/w instytucji znajduje się w załączniku nr 1 cz. XIV.

W wyniku kontroli stwierdzono, że zadanie realizowane jest prawidłowo, o czym świadczy szeroka lista instytucji i podmiotów współpracujących z ORPZ oraz ich zaangażowanie w pracę na rzecz dzieci i rodziny.

Ad. 14 Opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny, a na powiaty opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów rozwoju pieczy zastępczej, zawierających m.in. coroczny limit rodzin (art. 176 i art. 180). Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej funkcjonuje na terenie miasta Kielce, które realizuje zadania zarówno dla gminy, jak i powiatu.

Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Kielcach we współpracy z MOPR w Kielcach opracował „*Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Kielce na lata 2017–2019*”. Program został przyjęty Uchwałą Nr XLIII/914/2017 Rady Miasta Kielce z dnia 1 czerwca 2017 r. w sprawie przyjęcia „*Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Kielce na lata 2017–2019*”.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji oraz wspieranie rozwoju systemu pieczy zastępczej.

Dokument składa się z siedmiu rozdziałów. W I rozdziale przedstawione są zagadnienia dotyczące istoty rodziny jako środowiska wychowania i socjalizacji dziecka, umocowanie rodziny w prawie polskim oraz dane demograficzne istotne w kontekście omawianych zagadnień. II rozdział ukazuje formy wsparcia rodziny, w tym: ogólnopolskie programy na rzecz pomocy rodzinie, formy wsparcia na terenie miasta Kielce

z uwzględnieniem podziału na rodziny z dziećmi borykające się z problemami szkolnymi, wychowawczymi oraz opiekuńczo-wychowawczymi, z problemami zdrowotnymi i niepełnosprawnością, a także z wieloma innymi trudnościami, np. materialnymi czy rodzinnymi. W ostatniej części II rozdziału przedstawiono planowane uzupełnienie oferty pomocy samotnym matkom z dziećmi. W następnym, III rozdziale, skupiono się na zagadnieniach związanych z rodzicielstwem zastępczym i adopcją oraz opisano kierunki przekształceń w obrębie instytucjonalnej pieczy zastępczej. W rozdziale IV zamieszczono analizę SWOT funkcjonującego systemu wsparcia dziecka i rodziny w Kielcach. W kolejnej części Programu określono cele główne:

1. „Wzmocnienie funkcji rodziny jako naturalnego środowiska opiekuńczo – wychowawczego dla dzieci”.
2. „Zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców biologicznych”.
3. „Wspieranie placówek opiekuńczo – wychowawczych w osiągnięciu standardu opieki i wychowania”.
4. „Pomoc w usamodzielnieniu wychowanków pieczy zastępczej”.

Ponadto dokument zawiera cele szczegółowe oraz działania i wskaźniki realizacji celów. Rozdział VI to, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określenie corocznego limitu zawodowych rodzin zastępczych. Zaplanowano zwiększanie liczby rodzin zastępczych zawodowych o 2 w każdym kolejnym roku obowiązywania Programu. Ostatni, VII rozdział dokumentu zawiera opis monitorowania i ewaluacji Programu. Na zakończenie Programu dokonana zostanie ewaluacja końcowa, której celem będzie porównanie zmian, jakie zaszły w obszarze wspierania rodziny od momentu wejścia w życie Programu do jego zakończenia.

Mając powyższe na uwadze stwierdzono, że zarówno opracowanie jak i realizacja Programu wskazuje na duże zaangażowanie wszystkich instytucji realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zadanie realizowane prawidłowo.

Ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmów z dyrektorem ORPZ, kierownikiem zespołu koordynatorów, koordynatorami, psychologami, pedagogami;
- analizy dokumentacji: pisemnych informacji sporządzonych przez dyrektora ORPZ, dokumentacji rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w pieczy oraz innej dokumentacji dotyczącej zakresu kontroli.

Mając na uwadze powyższe nie wydaje się zaleceń pokontrolnych:

Katarzyna Arendowicz

Anne Krupa - Pawłowska

(osoby kontrolujące)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Małgorzata Pasiek
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA
(zarządzający kontrolę)

Załączniki:

1. Pisemne informacje przygotowane przez Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej.
2. Karta opisu stanowiska.
3. Zarządzenie Wewnętrzne Nr 13/2015 Dyrektora ORPZ z dnia 30.12.2015 r.
4. Oświadczenia kandydatów.
5. Wyjaśnienia Dyrektora ORPZ.
6. Wywiad środowiskowy.
7. Opinia psychologiczna.
8. Świadectwo ukończenia szkolenia.
9. Zaświadczenie kwalifikacyjne nr 2/2019.
10. Karta rodziny.
11. Protokół przyjęcia ustnego wyjaśnienia.
12. Decyzja MRPiPS dot. programu szkolenia.
13. Zarządzenie Wewnętrzne Nr 6 b/2012 dyrektora ORPZ.
14. Protokół z posiedzenia zespołu kwalifikacyjnego.
15. Zarządzenie dyrektora ORPZ z dn. 08.08.2019 r. i 30.08.2019 r.
16. Sprawozdanie roczne z pracy koordynatora.
17. Notatka służbowa koordynatora.
18. Protokół ze spotkania z rodziną zastępczą i biologiczną.
19. Plan pomocy dziecku.
20. Część druga planu pomocy dziecku.
21. Część IV planu pomocy dziecku.
22. Cele krótkoterminowe i zaplanowane działania.
23. Zmiany w części pierwszej planu pomocy dziecku.
24. Protokół z posiedzenia zespołu interwencyjnego.
25. Harmonogram spotkań Grup Wsparcia – 2019 r.
26. Wniosek rodziny zastępczej o udzielenie urlopu.
27. Zgoda ORPZ na urlop.
28. Pismo ORPZ do MOPR w sprawie urlopu rodziny zastępczej.
29. Rejestr konsultacji z psychologiem p. Anetą Dudek.
30. Rejestr konsultacji z psychologiem p. Magdaleną Połec.
31. Rejestr konsultacji z psychologiem p. Martyną Zapała.
32. Rejestr zgłoszeń dzieci do diagnozy przez psychologa p. M. Zapała.
33. Diagnozy psychologiczne – październik 2019 r.

34. Rejestr dzieci objętych opieką psychologa ORPZ p. M. Zapała.
35. Informacja dot. współpracy ORPZ ze Stowarzyszeniem „Szansa” w Kielcach.
36. Rejestr porad pedagoga p. E. Kumor.
37. Rejestr porad pedagoga p. M. Sitarz.
38. Lista osób biorących udział w zajęciach z doradztwa zawodowego w 2019 r.
39. Informacja dot. współpracy ORPZ z MOPR – Klubem Integracji Społecznej.
40. Harmonogram zajęć z Biofeedback w 2019 r.
41. Lista uczestników zajęć SI.
42. Protokół z zespołu oceniającego sytuację dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
43. Opinia dot. zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy przesłana do Sądu.
44. Zaproszenie r. zastępczej na ocenę predyspozycji.
45. Protokół ze spotkania dot. oceny rodziny zastępczej pod kątem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.
46. Część I oceny rodziny zastępczej.
47. Część II karta oceny rodziny zastępczej.
48. Część III – końcowa ocena rodziny zastępczej.
49. Opinia psychologiczna dot. predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
50. Informacja do Ośrodka Adopcyjnego dot. sytuacji prawnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
51. Upoważnienie dyr. MOPR P. Marka Sceliny do prowadzenia rejestru danych, o którym mowa art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

